

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Практичні завдання
з навчальної дисципліни
"МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ
ТА ПЛАНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ:
СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ"
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування.

Протокол № 6 від 25.12.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач Л. В. Гриневич

Практичні завдання з навчальної дисципліни "Методи статистичного аналізу та планування національної економіки: система національних рахунків" для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. Л. В. Гриневич. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 38 с.

Подано тематику семінарських та практичних завдань навчальної дисципліни, яка має сформувати й закріпити в студентів вміння та навички щодо використання статистичних методів для обробки інформації про соціально-економічні явища та процеси, які відбуваються у державі.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей денної форми навчання.

Вступ

Орієнтація України на європейське співтовариство потребує упровадження показників і систем, пристосованих для характеристики функціонування економіки Європейських країн. Національні рахунки є системою взаємозалежних статистичних показників, що характеризують макроекономічні процеси, які відбуваються в країні. У зв'язку зі вступом України до Міжнародного валютного фонду (МВФ) і Міжнародного банку реконструкції і розвитку (МБРР) стало необхідним застосування у вітчизняній статистиці системи національних рахунків, що використовується у більшості країн світу і рекомендована міжнародними організаціями. Вивчення схеми формування системи національних рахунків, збирання статистичної інформації, її підготовки до аналізу; набуття навичок аналізу тенденцій розвитку ринкової економіки в Україні є досить актуальним питанням в умовах міжнародного співтовариства та глобалізації економіки.

Метою навчальної дисципліни є здобуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо використання системи національних рахунків та інших макроекономічних міжнародних стандартів для статистичного дослідження інформації та розроблення макроекономічних прогнозів.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання** є:

вивчення студентами основних категорій, принципів побудови, показників системи національних рахунків (СНР) із метою здійснення економічного аналізу і моделювання на макrorівні та розроблення заходів щодо регулювання ринкової економіка;

оволодіння методикою побудови кількісних моделей економіки на базі системи національних рахунків та інших міжнародних макроекономічних стандартів (статистика державних фінансів, платіжного балансу, статистика грошово-кредитного сектору);

проведення базисних та нормативних прогнозних розрахунків на основі статистичного аналізу, враховуючи тенденції і закономірності, що сталися в економіці.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

знати:

методологію побудови рахунків у системі національного рахівництва, принципів та методів розрахунку макроекономічних агрегатів;
 макроекономічні агрегати та їх економічного змісту;
 алгоритм побудови рахунків для всіх рівнів національної економіки;
 рахунки, що відображають перетік капіталу;
 систему кількісного оцінювання операцій між резидентами та нерезидентами;
 схему побудови платіжного балансу;

вміти:

збирати, обробляти та систематизувати наявну статистичну інформацію, використовуючи наукові методів її первинного оцінювання;
 аналізувати, теоретично та експериментально досліджувати дані для вирішення актуальних соціально-економічних завдань;
 вміти застосовувати оптимальну систему показників для вирішення господарських ситуацій різних рівнів;
 визначати фактори, які впливають на показник і встановити залежність зміни показника від рівня зміни фактора;
 відбирати головні та другорядні фактори впливу на визначений процес;
 застосовувати комплексний статистичний аналіз соціально-економічних явищ і процесів.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Професійні компетентності, яких набувають студенти у результаті вивчення навчальної дисципліни

№ п/п	Зміст компетентності	Теми дисципліни, що формують компетентність
1	2	3
МОНР 1	<p>Здатність вибирати та використовувати систему національних рахунків для дослідження національної економіки</p> <p>Знання методології побудови рахунків в системі національного рахівництва, принципів та методів розрахунку макроекономічних агрегатів</p>	1. Предмет, метод і завдання методології та організації національного рахівництва

1	2	3
	<p>Здатність аналізувати, теоретично та експериментально досліджувати дані для вирішення актуальних соціально-економічних завдань</p> <p>Навички командної роботи та розроблення колективного рішення.</p> <p>Розвиток креативного мислення під час вирішення поставлених завдань.</p> <p>Навички толерантного ставлення до іншої думки під час вирішення завдання.</p> <p>Здатність до критики та самокритики</p> <p>Здібність виокремлювати серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити.</p> <p>Здатність до розвитку креативного мислення під час вирішення поставлених завдань.</p> <p>Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення</p>	
МОНР 2	<p>Здатність давати об'єктивне оцінювання розвитку національної економіки за допомогою побудови системи національних рахунків</p> <p>Знання макроекономічних агрегатів та їх економічного змісту.</p> <p>Знання будови рахунків для всіх рівнів національної економіки.</p> <p>Знання взаємозв'язку між рахунками на основі побудови балансуючих статей.</p> <p>Знання складових макроекономічних агрегатів, що використовуються в СНР</p> <p>Здатність на основі складаних національних рахунків проводити перевірку достовірності обліку макроекономічних показників у держав.</p> <p>Здатність досліджувати взаємозв'язків між соціально-економічними показниками</p> <p>Розвиток креативного мислення під час вирішення поставлених завдань.</p> <p>Навички толерантного ставлення до іншої думки під час вирішення завдання.</p> <p>Здатність до критики та самокритики</p> <p>Здатність виокремлювати серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити.</p> <p>Здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань.</p> <p>Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення</p>	<p>2. Загальна характеристика системи національних рахунків.</p> <p>3. Поточні рахунки.</p> <p>4. Рахунки нагромадження.</p> <p>5. Баланси активів і пасивів.</p> <p>6. Рахунки операцій.</p> <p>7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок</p>
МОНР 3	<p>Здатність до визначення потенційних можливостей національної економіки щодо підвищення рівня міжнародної співпраці</p>	<p>8. Організація та методологія статистики платіжного балансу</p>

1	2	3
	<p>Знання рахунків, що відображають перетік капіталу. Знання системи кількісного оцінювання операцій між резидентами та нерезидентами. Знання схеми побудови платіжного балансу</p> <p>Здатність будувати проводки щодо операцій, які відбулись. Здатність описувати отримані результати платіжного балансу</p> <p>Розвиток креативного мислення під час вирішення поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки під час вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики</p> <p>Здатність виокремлювати серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення під час вирішення поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення</p>	
МОНР 4	<p>Здатність досліджувати державну політику в сфері фінансів через платіжну систему</p> <p>Знання механізму перетоку грошової маси в національній економіці. Знання напрямків поповнення державного бюджету країни. Знання структури витрат державного бюджету</p> <p>Здатність оцінювати національну економіку через грошові агрегати. Здатність оцінювати бюджетну політику держави та виявляти шляхи її покращення. Здатність оцінювати стан та перспективи розвитку грошово-кредитного сектору</p> <p>Навички командної роботи та розробки колективного рішення. Навички управління командою задля досягнення поставленої мети. Навички толерантного ставлення до іншої думки. Здатність до критики та самокритики</p> <p>Здатність виокремлювати серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення під час вирішення поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення</p>	<p>9. Організація та методологія статистики державних фінансів. 10. Методологія грошово-кредитного сектору. 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками</p>

* МОНР – методи статистичного аналізу та планування національної економіки: система національних рахунків.

**Практичні завдання з навчальної дисципліни
"Методи статистичного аналізу та планування національної
економіки: система національних рахунків"**

**Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації
національного рахівництва**

**Тема 1. Предмет, метод і завдання методології та організації
національного рахівництва**

Питання для семінарського заняття

1. Завдання методології національного рахівництва.
2. Завдання організації національного рахівництва.
3. Схема формування інформаційної бази для макроекономічних досліджень.
4. Опишіть серії рахунків, які розрізняються за рівнем деталізації у СНР Франції.
5. Наведіть класифікації у національному рахівництві Франції. Зробіть порівняльний аналіз із системою обліку в Україні.
6. Опишіть передумови появи балансу народного господарства.
7. Визначте основні етапи розвитку балансу народного господарства.
8. У чому полягають відмінності між балансом народного господарства та міжгалузевим балансом.
9. Визначити "попередників" міжнародної системи національних рахунків.

**Тема 2. Загальна характеристика та організація системи
національних рахунків**

Питання для семінарського заняття

1. Концепція економічного виробництва.
2. Концепція факторів виробництва.
3. Національні особливості застосування системи національних рахунків.
4. Охарактеризуйте основні види цін, які використовуються в системі національних рахунків.

5. У чому полягає сутність класичної та кейнсіанської макроекономічних концепцій?

6. Наведіть основні принципи, які забезпечують системне, компактне та уніфіковане подання економічної інформації.

7. У чому полягає зв'язок системи національних рахунків з бухгалтерським обліком?

8. Опишіть структуру системи рахунків.

9. Поясніть застосування матричної форми у системі національних рахунків.

Тема 3. Поточні рахунки

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

Розрахунки наведені у табл. 2 – 4.

Таблиця 2

Рахунок виробництва для сектору або галузі

Ресурси	Використання
1. Валовий випуск продуктів і послуг	2. Проміжне споживання 3. Валова додана вартість (1–2)

Таблиця 3

Рахунок утворення доходу

Ресурси	Використання
1. Валова додана вартість	2. Оплата праці найманих працівників 3. Чисті податки на виробництво та імпорту (тобто податки за винятком субсидій) 4. Валовий прибуток / валові змішані доходи (1–2–3)

Таблиця 4

Рахунок розподілу первинних доходів

Ресурси	Використання
1. Валовий прибуток / валові змішані доходи	6. Доходи від власності, сплачені "іншого світу"
2. Оплата праці найманих працівників	7. Сальдо первинних відходів (1 + 2 + 3 + 4 + 5 – 6)
3. Податок на виробництво та імпорту	
4. Субсидії на виробництво та імпорту	
5. Доходи від власності, отримані від "решти світу"	

Практичні завдання

1. За умовними даними (табл. 5) побудувати поточні рахунки економіки. Використовуючи методики обчислення показників динамічного ряду, визначити основні тенденції та інтенсивність цих змін. Висновки оформити у вигляді аналітичної записки.

Таблиця 5

Вихідні дані

Показники	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
1	2	3	4	5	6
Валовий внутрішній продукт (у ринкових цінах)			544 153		
Оплата праці найманих працівників, у тому числі:			268 631		
заробітна плата			202 438		
фактичні внески наймачів на соціальне страхування			61 108		
умовно обчислені внески наймачів на соціальне страхування			5 085		
Податки на виробництво та імпорт, у тому числі:			82 379		
податки на продукти			71 618		
інші податки, пов'язані з виробництвом			10 761		
Субсидії на виробництво та імпорт, у тому числі:			-8 891		
субсидії на продукти			-1 588		
інші субсидії, пов'язані з виробництвом			-7 303		
Валовий прибуток, змішаний дохід			202 036		
Оплата праці найманих працівників			271 313		
Дохід від власності, сплачений іншим країнам			15 378		
Дохід від власності, одержаний від інших країн			4 000		
Валовий національний дохід			535 459		

Закінчення табл. 5

1	2	3	4	5	6
Поточні податки на доходи, майно тощо, сплачені іншим країнам			–		
Поточні податки на доходи, майно тощо, одержані від інших країн			444		
Внески на соціальне страхування, сплачені іншим країнам			–		
Внески на соціальне страхування, одержані від інших країн			–		
Соціальні допомоги, крім допомог у натурі, сплачені іншим країнам			6		
Соціальні допомоги, крім допомог у натурі, одержані від інших країн			–		
Інші поточні трансферти, сплачені іншим країнам			1 812		
Інші поточні трансферти, одержані від інших країн			17 801		
Валовий наявний дохід, у тому числі:			551 886		
індивідуальні споживчі витрати			385 681		
колективні споживчі витрати			39 225		
Кінцеві споживчі витрати			424 906		
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у пенсійних фондах			–		
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у пенсійних фондах			–		
Валове заощадження			126 980		

2. Використовуючи дані, наведені в табл. 6, проведіть дослідження існуючого взаємозв'язку між доходами та результатами діяльності, яких досягли у секторах економіки; простежити розподіл первинних доходів між інституційними одиницями внаслідок їхньої участі у процесі виробництва або володіння активами та оцініть ефективність виробництва через співвідношення споживання і нагромадження.

Рахунки інституційних секторів економіки, млн ум. од.

Операції та балансуючі статті	Нефінансові корпорації	Фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Домашні господарства	Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства	Оплата послуг фінансових посередників	Вся економіка
1	2	3	4	5	6	7	8
Рахунок виробництва							
Ресурси							
Випуск (в основних цінах)	903 211	36 473	104 287	133 035	5 173	0	1 182 179
Усього	903 211	36 473	104 287	133 035	5 173	0	1 182 179
Використання							
Проміжне споживання	592 090	11 379	30 817	58 576	2 185	13 009	708 056
Валова додана вартість	311 121	25 094	73 470	74 459	2 988	-13 009	474 123
Усього	903 211	36 473	104 287	133 035	5 173	0	1 182 179
Споживання основного капіталу	-46 287	-1 581	-8 976	-466	-955		-58 265
Чиста додана вартість	264 834	23 513	64 494	73 993	2 033	-13 009	415 858
Рахунки розподілу та використання доходу							
Рахунки первинного розподілу доходу							
Рахунок утворення доходу							
Ресурси							
Валова додана вартість	311 121	25 094	73 470	74 459	2 988	-13 009	474 123
Усього	311 121	25 094	73 470	74 459	2 988	-13 009	474 123
Використання							
Оплата праці найманих працівників	186 530	12 208	64 405	3 632	1 856		268 631
Інші податки, пов'язані з виробництвом	8 747	486	89	1 260	177		10 759

Продовження табл. 6

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші субсидії, пов'язані з виробництвом	-7 218	-	-	-85	-		-7 303
Валовий прибуток, змішаний дохід	123 062	12 400	8 976	69 652	955	-13 009	202 036
Усього	311 121	25 094	73 470	74 459	2 988	-13 009	474 123
Чистий прибуток, змішаний дохід	76 775	10 819	0	69 186	0	-13 009	143 771
Рахунок розподілу первинного доходу							
Ресурси							
Валовий прибуток, змішаний дохід	123 062	12 400	8 976	69 652	955	-13 009	202 036
Оплата праці найманих працівників				271 313			271 313
Податки на виробництво та імпорт, у тому числі: податки на продукти			82 379				82 379
інші податки, пов'язані з виробництвом			71 618				71 618
			10 761				10 761
Субсидії на виробництво та імпорт, у тому числі: субсидії на продукти			-8 891				-8 891
інші субсидії, пов'язані з виробництвом			-1 588				-1 588
			-7 303				-7 303
Дохід від власності	1 367	36 618	10 256	13 855	33		62 129
Коригування на оплату послуг фінансових посередників		-13 009				13 009	0
Усього	124 429	36 009	92 720	354 820	988	0	608 966

1	2	3	4	5	6	7	8
Використання							
Дохід від власності	41 842	18 497	4 778	8 374	16		73 507
Валове сальдо первинних доходів	82 587	17 512	87 942	346 446	972	0	53 5459
Усього	124 429	36 009	92 720	354 820	988	0	608 966
Чисте сальдо первинних доходів	36 300	15 931	78 966	345 980	17	0	477 194
Рахунок вторинного розподілу доходу							
Ресурси							
Валове сальдо первинних доходів	82 587	17 512	87 942	346 446	972	0	535 459
Поточні податки на доходи, майно тощо			49 222				49 222
Внески на соціальне страхування	4 430	179	71 206		28		75 843
Соціальні допомоги, крім допомог у натурі				103 092			103 092
Інші поточні трансферти	1 594	3 031	18 119	14 510	4 635		41 889
Усього	88 611	20 722	226 489	464 048	5 635	0	805 505
Використання							
Поточні податки на доходи, майно тощо	23 564	1 818	–	23 396			48 778
Внески на соціальне страхування	2 432		84	73 327			75 843
Соціальні допомоги, крім допомоги в натурі	4 430	179	98 434		55		103 098
Інші поточні трансферти	4 750	3 047	14 830	3 273	...		25 900
Валовий наявний дохід	53 435	15 678	113 141	364 052	5 580	0	551 886
Усього	88 611	20 722	226 489	464 048	5 635	0	805 505

1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий наявний дохід	7 148	14 097	104 165	363 586	4 625	0	493 621
Рахунок перерозподілу доходу в натурі							
Ресурси							
Валовий наявний дохід	53 435	15 678	113 141	364 052	5 580	0	551 886
Соціальні трансферти в натурі				66 298			66 298
Усього	53 435	15 678	113 141	430 350	5 580	0	618 184
Використання							
Соціальні трансферти в натурі			61 125		5 173		66 298
Валовий скоригований наявний дохід	53 435	15 678	52 016	430 350	407	0	551 886
Усього	53 435	15 678	113 141	430 350	5 580	0	618 184
Чистий скоригований наявний дохід	7 148	14 097	43 040	429 884	-548	0	493 621
Рахунки використання доходу							
Рахунок використання наявного доходу							
Ресурси							
Валовий наявний дохід	53 435	15 678	113 141	364 052	5 580	0	551 886
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у пенсійних фондах	-	-	-	-	-		-
Усього	53 435	15 678	113 141	364 052	5 580	0	551 886
Використання							
Кінцеві споживчі витрати,			100 350	319 383	5 173		424 906
у тому числі:							
індивідуальні споживчі витрати			61 125	319 383	5 173		385 681
колективні споживчі витрати			39 225				39 225

Закінчення табл. 6

1	2	3	4	5	6	7	8
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у пенсійних фондах	–	–	–	–	–		–
Валове заощадження	53 435	15 678	12 791	446 69	407	0	126 980
Усього	53 435	15 678	113 141	364 052	5 580	0	551 886
Чисте заощадження	7 148	14 097	3 815	44 203	–548	0	68 715
Рахунок використання скоригованого наявного доходу							
Ресурси							
Валовий скоригований наявний дохід	53 435	15 678	52 016	430 350	407	0	551 886
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у пенсійних фондах	–	–	–	–	–		–
Усього	53 435	15 678	52 016	430 350	407	0	551 886
Використання							
Фактичне кінцеве споживання, у тому числі:			39 225	385 681			424 906
фактичне індивідуальне кінцеве споживання				385 681			385 681
фактичне колективне кінцеве споживання			39 225				39 225
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у пенсійних фондах	–	–	–	–	–		–
Валове заощадження	53 435	15 678	12 791	44 669	407	0	126 980
Усього	53 435	15 678	52 016	430 350	407	0	551 886
Чисте заощадження	7 148	14 097	3 815	44 203	–548	0	68 715

Тема 4. Рахунки нагромадження

Питання для семінарського заняття

1. Охарактеризуйте рахунки, які входять до рахунку операцій.
2. Дайте характеристику ресурсної частини рахунку товарів та послуг.
3. Дайте характеристику частині використання рахунку товарів та послуг.
4. Визначте, якими методами можна розрахувати ВВП, використовуючи дані рахунку товарів та послуг.
5. У чому полягає особливість рахунку операцій?
6. Опишіть особливості побудови цього рахунку для кожного з секторів економіки.
7. Перерахуйте основні джерела інформації для побудови цього рахунку.
8. Поясніть, що є статистичною розбіжністю. Які вона має межі?

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

Рахунки наведено у табл. 7 і 8.

Таблиця 7

Рахунок капіталу для сектора

Зміни в активах	Зміни в зобов'язаннях і чистому багатстві
5. Валове нагромадження основного капіталу	1. Чисте заощадження
6. Споживання основного капіталу (-)	2. Капітальні трансферти одержані (+)
7. Зміни запасів матеріальних оборотних коштів	3. Капітальні трансферти передані (-)
8. Придбання за виключенням вибуття цінностей	
9. Придбання за виключенням вибуття невироблених нефінансових активів	
10. Чисті кредитування (+), чисте запозичення (-) (п.4-п.5-п.6-п.7-п.8-п.9)	
11. Усього (п.5+п.6+п.7+п.8+п.9+п.10)	4. Усього (п.1+п.2-п.3)

Зведений рахунок капіталу

Зміни в активах	Зміни в зобов'язаннях і чистому багатстві
5. Валове нагромадження основного капіталу	1. Чисте національне заощадження
6. Споживання основного капіталу (-)	2. Капітальні трансферти одержані від "іншого світу"
7. Зміни в запасах матеріальних оборотних засобів	3. Капітальні трансферти передані "іншому світу"
8. Придбання за виключенням вибуття цінностей	
9. Придбання за виключенням вибуття невироблених нефінансових активів	
10. Чисті кредитування (+), чисте запозичення (-) (п.4-п.5-п.6-п.7-п.8-п.9)	
11. Усього (п.5+п.6+п.7+п.8+п.9+п.10)	4. Усього (п.1+п.2-п.3)

Практичні завдання

1. За умовними даними (табл. 9) побудувати рахунок капіталу та фінансовий для економіки. Використовуючи методики обчислення показників динамічного ряду, визначити основні тенденції та інтенсивність цих змін. Висновки оформити у вигляді аналітичної записки.

Таблиця 9

Вихідні дані

Показники	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
1	2	3	4	5	6
Валове нагромадження основного капіталу			133 874		
Чисте заощадження			68 715		
Споживання основного капіталу			-58 265		
Капітальні трансферти, одержані від інших країн			101		
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів			655		
Капітальні трансферти, сплачені іншим країнам			-96		

1	2	3	4	5	6
Придбання за виключенням вибуття цінностей			211		
Придбання за виключенням вибуття невироблених нефінансових активів			-10		
Чисте кредитування (+), чисте запозичення			77 45		
Статистична розбіжність			-555		
Монетарне золото та спеціальні права запозичення (придбані фінансові активи)			96		
Готівкові гроші та депозити (придбані фінансові активи)			36 284		
Готівкові гроші та депозити (прийняті фінансові зобов'язання)			81		
Цінні папери, крім акцій (придбані фінансові активи)			21 699		
Цінні папери, крім акцій (прийняті фінансові зобов'язання)			17 046		
Кредити та позики (придбані фінансові активи)			1 116		
Кредити та позики (прийняті фінансові зобов'язання)			45 005		
Акції та інші види участі в капіталі (придбані фінансові активи)			-632		
Акції та інші види участі в капіталі (прийняті фінансові зобов'язання)			27 901		
Інша дебіторська заборгованість (придбані фінансові активи)			28 583		
Інша дебіторська заборгованість (прийняті фінансові зобов'язання)			4 303		

Тема 5. Баланси активів і пасивів

Питання для семінарського заняття

1. Поясніть особливості побудови балансів.
2. Опишіть "Початковий баланс активів і пасивів".
3. Охарактеризуйте "Заклучний баланс активів і пасивів".
4. Дайте характеристику складовим активної частини балансу "Зміни в балансі активів та пасивів".
5. Опишіть пасивну частину балансу "Зміни в балансі активів та пасивів".

Тема 6. Рахунки операцій

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

Зовнішні рахунки наведено у табл. 10 – 12.

Таблиця 10

Зовнішній рахунок товарів і послуг

Використання	Ресурси
3. Експорт товарів і послуг	1. Імпорт товарів і послуг
4. Зовнішнє сальдо товарів і послуг (п. 2–п. 3)	
5. Усього (п.3+п.4)	2. Усього (п.1)

Таблиця 11

Зовнішній рахунок первинного доходу та поточних трансфертів

Використання	Ресурси
7. Оплата праці найманих робітників	1. Зовнішнє сальдо товарів і послуг
8. Податки за відрахуванням субсидій на виробництво та імпорт	2. Оплата праці найманих робітників
9. Дохід від власності	3. Податки за відрахуванням субсидій на виробництво та імпорт
10. Поточні трансферти	4. Дохід від власності
11. Поточне зовнішнє сальдо (п.6–п.7–п.8–п.9–п.10)	5. Поточні трансферти
12. Усього (п.7+п.8+п.9+п.10+п.11)	6. Усього (п.1+п.2+п.3+п.4+п.5)

Таблиця 12

Зовнішній рахунок капіталу

Зміни в активах	Зміни в зобов'язаннях і чистому багатстві
5. Чисте придбання невикористаних нефінансових активів	1. Поточне зовнішнє сальдо
6. Чисті кредити (+), чисті борги (–) (п.4–п.5)	2. Капітальні трансферти одержані
	3. Капітальні трансферти сплачені
7. Усього (п.5+п.6)	4. Усього (п.1+п.2–п.3)

Практичні завдання

1. Маємо такі дані для України за 2015 рік (табл. 13).

Таблиця 13

Вихідні дані

Показники	Млн ум. од.
Імпорт товарів та послуг	97 643
Експорт товарів та послуг	497 344

За наведеними даними: побудувати зовнішній рахунок товарів та послуг; назвіть і обчисліть балансуєчу статтю цього рахунку.

2. Маємо такі дані виробництва послуг в Україні (у фактичних основних цінах, млн ум. од.) (табл. 14).

Таблиця 14

Вихідні дані

Вид економічної діяльності	Роки	Випуск	Проміжне споживання	Валова додана вартість
Виробництво послуг	2014	60 311	24 642	?
	2015	73 558	35 397	?

Індекс цін на споживчі товари та послуги 110,1 %.

Визначити додану вартість за кожний рік та її динаміку у фактичних та базисних цінах.

3. Маємо такі дані (табл. 15).

Таблиця 15

Вихідні дані

Показники	Млн ум. од.
1	2
Випуск (в основних цінах)	204 421

1	2
Проміжне споживання	123 354
Імпорт товарів і послуг	40 754
Експорт товарів і послуг	37 898
Кінцеві споживчі витрати	76 198
Валове нагромадження основного капіталу	18 517
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	1 346
Придбання за виключенням вибуття цінностей	160
Оплата праці найманих працівників	45 391
Податки на продукти	17 373
Субсидії на продукти	2 075
Інші податки на виробництво та імпорт	6 686
Інші субсидії на виробництво та імпорт	916
Валовий прибуток, змішаний дохід	29 906

Визначити ВВП виробничим методом та побудувати рахунок товарів і послуг.

Тема 7. Агрегати в системі національних рахунків та їх взаємозв'язок

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

Формула для розрахунку ВВП виробничим методом має вигляд:

$$\text{ВВП} = (\text{ВВ} - \text{ПС}) + (\text{ПП} - \text{С}), \quad (1)$$

де ВВ – валовий випуск окремих галузей;

ПС – проміжне споживання окремих галузей;

(ВВ – ПС) – валова додана вартість окремих галузей;

ПП – податки на продукти;

С – субсидії на продукти;

(ПП – С) – чисті податки на продукти.

Формула для розрахунку ВВП методом кінцевого використання має вигляд:

$$\text{ВВП} = \text{СВ} + \text{ВІ} + \text{ДЗ} + \text{ЧЕ}, \quad (2)$$

де СВ – кінцеві споживчі витрати домашніх господарств;

ВН – валове нагромадження;

ДЗ – витрати сектору загального державного управління і некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства, на товари та послуги для індивідуального та колективного споживання;

ЧЕ – сальдо експорту та імпорту товарів і послуг.

Формула для розрахунку ВВП розподільчим методом має вигляд:

$$\text{ВВП} = \text{ЗП} + \text{ВКП} + \text{ЗД} + (\text{ПП} - \text{С}), \quad (3)$$

де ЗП – заробітна плата найманих працівників, включаючи відрахування до страхових фондів;

ВКП – валовий корпоративний прибуток, тобто прибуток корпорацій, що виробляють продукти та надають послуги, який включає: а) споживання основного капіталу (А); б) податок на корпоративний прибуток (ПКП); в) дивіденди (Д); г) нерозподілений прибуток як власне джерело інвестування виробництва (НрП);

ЗД – змішаний дохід, тобто дохід некорпорованого (індивідуального) бізнесу;

(ПВ – С) – чисті податки на виробництво та імпорт як чистий дохід держави; ПВ – податки на виробництво та імпорт; С – субсидії на виробництво та імпорт.

Національний дохід (НД) – сукупний дохід в економіці, який отримують власники факторів виробництва (праці, капіталу, землі) – можна отримати, коли показник ЧВП зменшити на величину чистих непрямих податків на бізнес:

$$\text{НД} = \text{ЧВП} - \text{Чисті непрямі податки на бізнес} \quad (4)$$

або

$$\text{НД} = \text{ЧВП} - \text{T}_н, \quad (5)$$

де $\text{T}_н$ – непрямий податок (універсальні акцизи, мито податок на додану вартість).

Практичні завдання

1. Маємо дані для України за 2015 рік (табл. 16).

Таблиця 16

Вихідні дані

Показники	Млн ум. од.
Валовий внутрішній продукт	170 070
Сальдо доходів з-за кордону	8 557
Споживання основного капіталу	30 223

Визначити: чистий внутрішній продукт; валовий національний дохід; чистий національний дохід.

2. Маємо такі дані (табл. 17).

Таблиця 17

Вихідні дані

Показники	Млн ум. од.
Випуск в ринкових цінах	185 390
Проміжне споживання	103 871
Доход від власності отриманий	160
виплачений	1 207
Поточні трансферти отримані	1 024
виплачені	93
Кінцеві споживчі витрати	65 119
Споживання основного капіталу	14 702

Визначити: валовий і чистий внутрішній продукт; валовий і чистий національний дохід; валовий і чистий наявний дохід; валове і чисте заощадження.

3. За даними табл. 18 визначити валовий внутрішній продукт розподільчим методом і побудуйте рахунок утворення доходу.

Вихідні дані

Показник	Млн ум. од.
Оплата праці найманих працівників	38 931
Податки на виробництво та імпорт	20 422
Субсидії на виробництво та імпорт	2 556
Валовий прибуток, змішаний доход	24 722

4. За даними табл. 19 визначити валовий внутрішній продукт методом кінцевого використання.

Вихідні дані

Показники	Млн ум. од.
Кінцеві споживчі витрати	65 119
Валове нагромадження основного капіталу	16 891
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	1 467
Придбання за виключенням вибуття цінностей	123
Експорт товарів і послуг	37 215
Імпорт товарів і послуг	39 296

Змістовий модуль 2. Статистичне дослідження макроекономічних процесів у державі

Тема 8. Організація та методологія статистики платіжного балансу

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

Для того щоб краще зрозуміти, як розраховується платіжний баланс, та охарактеризувати його основні складові, варто скористатися умовною схемою платіжного балансу, в якій відображені його розрахунок та основні категорії операцій (табл. 20).

Умовна схема платіжного балансу

Дебет (-)	Кредит (+)
Категорія I: рахунок товарів і послуг	
1. Імпорт товарів	1. Експорт товарів
2. Імпорт послуг	2. Експорт послуг
Категорія II: рахунок односторонніх трансферів	
1. Односторонні трансферти за кордон	1. Односторонні трансферти з-за кордону
Категорія III: рахунок довгострокових операцій з капіталом	
1. Збільшення довгострокових закордонних активів, які належать приватним особам та уряду даної країни	1. Зменшення довгострокових закордонних активів, які належать приватним особам та уряду даної країни
2. Зменшення довгострокових національних активів, які належать іноземним приватним особам та урядам	2. Збільшення довгострокових національних активів, які належать іноземним приватним особам та урядам
Категорія IV : рахунок короткострокових операцій з приватним капіталом	
1. Збільшення короткострокових закордонних активів, які належать приватним особам даної країни	1. Зменшення короткострокових закордонних активів, які належать приватним особам даної країни
2. Зменшення короткострокових національних активів, які належать приватним особам-іноземцям	2. Збільшення короткострокових національних активів, які належать приватним особам-іноземцям
Категорія V: рахунок короткострокових операцій з державним капіталом	
1. Збільшення короткострокових закордонних активів, які належать уряду даної країни даної країни (інститутам грошово-кредитної політики)	1. Зменшення короткострокових закордонних активів, які належать уряду даної країни (інститутам грошово-кредитної політики)
2. Зменшення короткострокових національних активів, які належать урядам інших країн (інститутам грошово-кредитної політики)	2. Збільшення короткострокових національних активів, які належать урядам інших країн (інститутам грошово-кредитної політики)

Практичні завдання

1. Після закінчення звітного періоду нерозподілений прибуток українського підприємства склав 600 млн ум. од., а прямиий іноземний інвестор володіє 20 % акцій. Відобразіть у національних рахунках дані потоків коштів, використавши балансовий метод.

2. У країні заборонений переказ доходів за кордон. Дочірня компанія продає материнській компанії 800 комп'ютерів по 200 дол. США за 1 шт. за умови середньої ціни аналога 2 000 дол. США. Використовуючи один з методів викладу національних рахунків, виявіть взаємозв'язок потоків коштів.

3. Іноземна фінансова компанія надає в оренду української авіакомпанії літак строком на 10 років за ринковою ціною 10 млн дол. США з орендною платою 1,1 млн дол. США. За даної умови орендна плата складе 0,1 млн дол. США на рік. Відобразіть у національних рахунках дані потоків коштів, використавши балансовий метод.

4. Фірма А купує товар за 100 тис. дол. США у першому звітному періоді й перепродує його у наступному звітному періоді за 105 тис. дол. Відобразіть у національних рахунках дані потоків коштів, використавши систему матриць.

5. Маємо дані, які характеризують економічні трансакції країни А протягом звітного року:

5.1. Підприємець країни А купує у фірми країни Б товарів на суму 15 тис. дол. США;

5.2. Фірма країни В купує товар у фірми країни А на суму 100 тис. дол. США;

5.3. Країна Г надає гуманітарну допомогу країні А на суму 50 тис. дол. США;

5.4. Центральний банк країни А купує у казначействі країни Д золото на суму 20 тис. дол. США.

Побудувати платіжний баланс країни А.

Тема 9. Організація та методологія статистики державних фінансів

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

Структурний показник – це показник, що складається з суми елементів і виражений у відносних величинах (зазвичай у відсотках):

$$d_i = \frac{x_i}{s} \times 100$$

$$s = \sum_{i=1}^N d_i = 100\%$$
(6)

де d_i – частка i -го елемента структури;

x_i – абсолютне значення за i -м елементом;

s – підсумок суми абсолютних значень i -тих елементів структури.

Практичні завдання

1. Маємо такі дані про доходи й видатки Державного бюджету країни в ум. од. (табл. 21).

Таблиця 21

Вихідні дані

Статті	Роки				
	2011	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
Доходи, всього	34 800	35 770	36 680	37 469	38 650
в тому числі:					
податкові надходження	11 500	12 000	12 300	12 450	12 900
внутрішні податки на товари й послуги	10 180	10 200	10 300	10 420	10 500
податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	750	780	800	830	900
інші податки	10	10	9	13	15
неподаткові надходження	3 100	3 200	3 350	3 600	3 720
адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу	170	180	175	185	190
надходження від штрафів та фінансових санкцій	60	65	66	76	75
інші неподаткові надходження	1 400	1 420	1 430	1 440	1 450
доходи від операцій з капіталом	1 200	1 300	1 450	1 500	1 600
надходження від продажу державних запасів товарів	1 120	1 200	1 280	1 320	1 350
офіційні трансферти	610	615	620	635	650
державні цільові фонди	4 700	4 800	4 900	5 000	5 300

1	2	3	4	5	6
Видатки, всього	35 000	35 970	36 680	37 469	38 650
в тому числі					
державні послуги загального призначення	10 850	10 791	10 695	10 547	10 489
суспільні й соціальні послуги	7 350	7 914	8 482	9 041	9 713
державні послуги, пов'язані з економічною діяльністю	9 800	10 431	11 064	11 678	12 432
інші функції	7 000	6 834	6 639	6 403	6 216
Граничний розмір дефіциту Державного бюджету країни	200	200	200	200	200

Визначити структуру доходів і видатків Державного бюджету країни за кожний рік. Обчислити динаміку доходів і видатків Державного бюджету країни (всього й за окремими статтями). Побудувати графіки структури та динаміки доходів і витрат Державного бюджету країни. Отримані результати оформити у вигляді аналітичної записки.

2. Маємо такі дані (табл. 22).

Таблиця 22

Вихідні дані

Роки	Видатки Державного бюджету країни на будівництво	Обсяг державних послуг, пов'язаних з економічною діяльністю
2011	400	9 800
2012	431	10 491
2013	485	11 064
2014	500	11 678
2015	540	12 432

Оцініть за допомогою емпіричних коефіцієнтів еластичності залежність видатків Державного бюджету України на будівництво від обсягу державних послуг, пов'язаних із економічною діяльністю.

3. Маємо такі дані про видатки Державного бюджету країни на сільське й лісове господарство, рибальство й мисливство (табл. 23).

Вихідні дані

Роки	Видатки Державного бюджету країни на сільське й лісове господарство, рибальство й мисливство	У тому числі за кварталами			
		I	II	III	IV
2011	447	85	117	150	95
2012	483	93	125	165	100
2013	500	95	150	150	105
2014	534	90	155	179	110
2015	600	110	175	190	125

Визначити сезону хвилю видатків Державного бюджету країни на сільське й лісове господарство, рибальство й мисливство за допомогою: простою середньої, рухомої середньої, ланцюгових індексів (метод Персона), аналітичного вирівнювання за прямою, рядів Фур'є. Побудувати графік сезонної хвилі й зробіть висновки.

Тема 10. Методологія статистики грошово-кредитного сектору

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

У процесі статистичного аналізу грошового обігу крім наведених грошових агрегатів і грошової бази використовують систему показників, основними з яких є такі:

- реальний грошовий агрегат (M_p), який вимірюється відношенням номінального обсягу грошового агрегату (M) до індексу споживчих цін (I_p):

$$M_p = \frac{M_n}{I_p}; \quad (7)$$

- швидкість обігу грошей, яка розраховується відношенням обсягу номінального ВВП до загальної середньої за період маси грошей (\bar{M}) і показує кількість оборотів, яку робить грошова маса, забезпечуючи економічну діяльність:

$$\text{Ш} = \frac{\text{ВВП}}{\bar{M}}; \quad (8)$$

- тривалість (час) одного обороту грошової маси:

$$\text{Ч} = \frac{\bar{M} \cdot \text{Д}}{\text{ВВП}}, \quad (9)$$

де Д – кількість календарних днів у періоді.

Під купюрним складом готівкової грошової маси розуміють частку окремих видів грошових знаків у загальній кількості готівкових грошей. Кількість грошових одиниць визначаються за формулою:

$$f = \frac{m}{N}, \quad (10)$$

де m – сума банкнот (монет) номіналу N;

N – вартість грошової одиниці (номінал).

Купюрний склад визначається як сумою банкнот, так і кількістю купюр. За кількістю купюрний склад (d_f) визначається часткою грошових одиниць номіналу у загальній кількості грошових знаків:

$$d_f = \frac{f}{\sum f}. \quad (11)$$

За сумою купюрний склад (d_m) визначається часткою суми банкнот номіналу у загальному обсязі готівкової грошової маси:

$$d_m = \frac{m}{\sum m}. \quad (12)$$

Практичні завдання

1. Маємо такі дані про купюрний розподіл денної виручки торгових підприємств двох міст, яка надійшла 08.02 поточного року (табл. 24).

Вихідні дані

Показники	Номінал купюри, ум. од.						
	1	2	5	10	20	50	100
Кількість грошових знаків у місті							
А	920	76	23	35	21	18	9
Б	756	84	19	55	30	15	7

Проведіть дослідження купюрного розподілу грошової маси у відносних величинах для кожного міста, відобразивши графічно середню величину купюри у кожному місті. Зробіть висновки щодо регулювання купюрного розподілу грошової маси у містах.

2. Маємо такі дані про повний безготівковий платіжний обіг відділення банку (табл. 25).

Таблиця 25

Вихідні дані

Роки	Безготівковий платіжний обіг	Роки	Безготівковий платіжний обіг
2004	19,3	2010	25,5
2005	20,5	2011	27,0
2006	23,2	2012	24,7
2007	22,9	2013	28,0
2008	24,3	2014	29,4
2009	87,2	2015	29,1

Проведіть дослідження динаміки середніх показників обсягу платіжного обігу; відобразіть отримані результати вирівнювання динамічного ряду й прогнозу за рівнянням прямої графічно. Зробіть висновки щодо динаміки безготівкового платіжного обігу на основі проведеного раніше дослідження.

3. Маємо такі дані про оплату праці й сукупний дохід працівників сільського господарства (табл. 26).

Вихідні дані

Показники	Роки	
	базисний	звітний
Сукупний дохід	6 250	6 500
Фонд оплати праці, всього	5 000	5 395
у тому числі грошова оплата	4 250	4 694
Частка фонду оплаті праці у сукупному доході	0,8	0,83
Частка грошової оплати в загальному фонді оплати праці	0,85	0,87

Простежити взаємозв'язок показників сукупного доходу населення та фонду оплати праці за рахунок зміни факторів. Зробити висновки щодо тенденцій, які спостерігаються у сільському господарстві.

4. Маємо такі дані вибіркового обстеження сімей району (табл. 27).

Таблиця 27

Вихідні дані

Обчислені характеристики	Річний дохід сім'ї	Товарообіг на одного члена сім'ї за товарами культурно-побутового призначення
Середня арифметична	5 400	620
Середнє квадратичне відхилення	470	160

Коефіцієнт лінійної кореляції досліджуваних показників – 0,65.

Визначити коефіцієнт регресії. Обчислити теоретичний коефіцієнт еластичності. Зробити висновки.

5. За групою заводів, що обслуговуються відділенням Національного банку, маємо такі дані (табл. 28).

Вихідні дані

Завод	Вартість реалізованої продукції	Безготівковий платіжний обіг	Завод	Вартість реалізованої продукції	Безготівковий платіжний обіг
1	0,93	1,013	6	1,95	2,510
2	0,98	1,088	7	2,12	2,531
3	1,35	1,591	8	2,33	2,902
4	1,57	1,964	9	2,40	2,949
5	1,86	2,322	10	2,51	3,211

Визначити форму кореляційного зв'язку. Зробити висновки.

Тема 11. Взаємозв'язок між макроекономічними блоками

Методичні рекомендації до вирішення практичних завдань

Схема таблиці "витрати – випуск" в цінах споживачів

	Проміжне споживання	Кінцеве використання			Усього використано
	Види економічної діяльності	Кінцеві споживчі витрати	Валове нагромадження капіталу	Експорт	
Товари (послуги) в цінах споживачів, використані у виробництві	I квадрант	II квадрант			
Оплата праці найманих працівників. Податки за виключенням субсидій на виробництво та імпорт. Валовий прибуток, змішаний дохід. Валовий внутрішній продукт (ВВП)	III квадрант				

У колонках таблиці "витрати – випуск" відображено вартісний склад валового випуску за видами економічної діяльності в аспекті витрат окремих видів товарів і послуг, використаних у процесі виробництва (I квадрант) та доданої вартості (III квадрант).

У рядках – використання кожного виду товарів та послуг на проміжне споживання і кінцеве використання. Для кожного виду діяльності загальний обсяг випуску дорівнює обсягу використання. Як випущені, так і використані товари та послуги, відображені за вартістю їх споживання, тобто з включенням торгово-транспортної націнки і податків за виключенням субсидій на продукти. Таблицю складено за видами економічної діяльності, які виробляють певний товар чи послугу, на відміну від галузей, сформованих за ознакою галузевої належності підприємств. Значення вартісних показників наведено у фактично діючих цінах звітного року.

Практичні завдання

1. На основі умовних вихідних даних (табл. 30), які подані в квадратах таблиці, оцінити пропорційність розподілу ресурсів та результатів діяльності, використовуючи балансовий метод. Зробіть висновки щодо підвищення ефективності структурної політики на основі регулювання пропорційності розподілу ресурсів й результатів діяльності.

Таблиця 30

Вихідні дані

Категорія	Виробництво та первісний розподіл					Перерозподіл					Кінцеве використання							
	Валовий випуск	Проміжне споживання	Національний дохід			Усього передано	у тому числі		Всього отримано	у тому числі		Сальдо перерозподілу	Кінцеві доходи	Фонд заміщення	Фонд споживання	Фонд накопичення	Втрати	Усього
			Первісні доходи підприємств	Первісні доходи населення	Усього		Фін –кред сист.	Ін. канали		Фін –кред сист	Ін. канали							
Виробнича сфера			9 756		5 890		1 180		2 520				21 500	x		135		
Невиробнича сфера	x	x	x	x	x	3 645	215		4 507	2 800			X		630	x		
Населення	x	x	x	x	x		795	527	3 830	400			x	12 100		x		
Всього																		

2. За даними табл. 31 "Витрати – випуск" (в ум. од.), дані якої подані в квадрантах таблиці, проаналізувати взаємозв'язок між валовим продуктом (ВП) та національним доходом (НД), а також ресурсам і використаним ВП і НД; описавши загальноекономічні умови відтворення у вигляді нерівності $P_I > \Phi_P$; $НД > P_{II}$, зробити висновки.

Таблиця 31

Вихідні дані

	підрозділи			Використаний НД			Втрати	Вивіз	Усього ВП
	I	II	Усього	ФП	Фн	Усього			
I		115,13	283,70	0,00	37,19		7,36	34,43	
II	0,00	0,00	0,00	138,75			0,00		
Усього									
Необхідний продукт	85,99								
Прибавочний продукт			105,4						
Усього НД		51,28							
Усього ВП	343,96								
Вивіз	18,73								
Усього ВП			541,90						

3. Маємо такі дані про оплату праці й сукупний дохід працівників сільського господарства (табл. 32).

Таблиця 32

Вихідні дані

Показники	Роки	
	базисний	звітний
Сукупний дохід	1625	1650
Фонд оплати праці, всього	1500	1539
У тому числі грошова оплата	1425	1469
Частка фонду оплати праці у сукупному доході	0,6	0,63
Частка грошової оплати в загальному фонді оплати праці	0,65	0,67

Простежити взаємозв'язок показників сукупного доходу населення та фонду оплати праці за рахунок зміни факторів. Зробити висновки щодо тенденцій, які спостерігаються у сільському господарстві.

4. Маємо такі дані (табл. 33):

Таблиця 33

Вихідні дані

Рік	Національний дохід, використаний на споживання і нагромадження	Доходи державного бюджету України	Видатки Державного бюджету України	
			на освіту	на фізичну культуру і спорт
2005	37 092	20380	2635	80
2006	37 180	20 400	2680	85
2007	37 240	20 450	2700	92
2008	37 350	20 600	2745	100
2009	37 490	20 710	2760	118
2010	37 510	20 830	2800	121
2011	37 600	21 000	2815	133
2012	37 700	21 089	3031	144
2013	37 880	21 154	3249	152
2014	38 000	21 222	3463	162
2015	38 250	21 332	3720	175

Визначити абсолютний приріст за показниками доходів та витрат; обчислити залежності між першими різницями: національні доходи та доходу Державного бюджету, доходу Державного бюджету й видатків на освіту, доходу Державного бюджету й видатків на фізичну культуру та спорт. Визначити середньорічні темпи зростання означених показників. Зробити висновки.

Рекомендована література

1. Статистика : підручник / С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук С. С. Герасименка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000.
2. Економічна статистика : навч. посіб. – К. : КНЕУ, 2005.
3. Моторин Р. М., Система національних рахунків : навч. посіб. / Р. М. Моторин, Т. М. Моторина. – К. : КНЕУ, 2001.
4. Система національних рахунків : навч. посіб. / С. С. Герасименко, В. А. Головка, І. М. Нікітіна. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2005. – 217 с.
5. Статистика финансов / под ред. А. Н. Салина. – М. : Финансы и статистика, 2002 – 352 с.
6. Шустіков А. А. Фінансова статистика : навч. посіб. / А. А. Шустіков. – К. : КНЕУ, 2002. – 242 с.
7. Уманець Т. В. Статистика : навч. посіб. / Т. В. Уманець, Ю. Б. Пігарєва. – 2-ге вид., випр. – К. : Вікар, 2003. – 623 с.
8. Макроэкономическая статистика : учеб. пособ. / В. Н. Салин, В. Г. Медведев, С. И. Кудряшова, Е. П. Шпаковская. – М. : Дело, 2000. – 264 с.
9. Моторин Р. М. Міжнародна економічна статистика : підручник / Р. М. Моторин. – К. : КНЕУ, 2004.
10. Система национальных счетов. – 1993. – Брюссель / Люксембург, Вашингтон, О. К., Нью-Йорк, Париж, 1998. – 110с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Практичні завдання
з навчальної дисципліни
"МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ
ТА ПЛАНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ:
СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ"
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Гриневич** Людмила Володимирівна

Відповідальний за видання *О. В. Раєвська*

Редактор *В. О. Бутенко*

Коректор *В. О. Бутенко*

План 2016 р. Поз. № 330 ЕВ. Обсяг 38 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*